

Стан розробленості питання використання мультимедіа-технологій у процесі адаптивного фізичного виховання дітей молодшого шкільного віку з депривацією сенсорних систем

¹ ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янука»;

² Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія імені Тараса Шевченка;

³ Рівненський державний гуманітарний університет

Постановка наукової проблеми та її значення. Під впливом трансформаційних потреб у суспільстві, по-перше, реалізуються методики більш ефективного, порівняно з минулим, забезпечення доступу до наявних інформаційних ресурсів формально для всіх категорій населення в усіх регіонах світу [4].

Сучасний стан інформатизації освіти в Україні характеризується тим, що сформована й реалізується державна політика у сфері інформатизації, активно створюються нормативно-правова та нормативно-технічна бази сфери інформатизації й інформаційної діяльності, зокрема прийнято Закони України «Про інформацію», «Про Національну програму інформатизації», «Про Концепцію Національної програми інформатизації», «Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки», низку інших нормативних актів Кабінету Міністрів України й Указів Президента України.

Процес інформатизації сучасного суспільства зумовлює необхідність наукового обґрунтування умов використання мультимедійних технологій в освіті [9, 10, 11, 12, 13].

Терміни «мультимедіа», «мультимедійний» – латинізми. Ці лексеми прийшли до нас з англійських джерел у первинній транскрипції; слово «мультимедіа» походить від поєднання двох англійських слів – *«multy»* (що складається з багатьох частин, складаний) і *«media»* (засіб, середовище). Тому дослівно термін «мультимедіа» означає «полисреда», «многосредность» [17].

Розкриємо за допомогою наведеної нижче цитати фундаментальну роль мультимедійних технологій, мультимедійного способу представлення знань, що складається в інформаційному суспільстві: «...принципова відмінність інформаційного суспільства від індустріального в тому, що в ньому головне – не прагнення насититися виробництвом товарної маси з усіх доступних сировинних джерел, а багатство знань, одержуваних з інформаційних мультимедійних ресурсів з метою максимального використання високорозвиненої техніки для задоволення матеріальних і духовних потреб суспільства» [18].

Наведемо якісні особливості мультимедійних ресурсів, у тому числі освітніх ресурсів, на відміну від немультимедійних ресурсів:

- інформація в них наявна в цифровій формі та може міститися в різних видах (у вигляді тексту, звуку, графіки, анімації, відео) і в різних поєднаннях цих видів в одному ресурсі;
- інформація в них організовується на основі технологій гіпертексту й гіпермедіа;
- інформація в них представлена інтерактивно, що забезпечує можливість активної взаємодії ресурсу, програми, послуги, з одного боку, і людини-користувача – з іншого боку, їх взаємовплив [18].

Значний досвід щодо використання мультимедіа як у школі, так і в ЗВО, накопичено в США та Великобританії. Уже до середини 90-х років учені відзначають явні переваги використання мультимедіа як дидактичний засіб, порівняно з традиційними інформаційними екранними засобами [17].

Спектр упровадження мультимедіа в освіті помітно розширився – від використання мультимедійних технологій під час створення навчальних програм до розробки цілісної концепції побудови освітніх програм у сфері мультимедіа, підготовки кадрів університетського рівня за певним напрямом, формування нових засобів навчання [19].

У затвердженій Указом Президента України цільовій комплексній програмі «Фізичне виховання – здоров'я нації» наголошено на важливості науково-методичного й інформаційного забезпечення фізкультурно-спортивної та реабілітаційної діяльності осіб з інвалідністю. Пункт 8 розділу I підкреслює необхідність розвитку фізичного виховання дітей-сиріт і дітей з інвалідністю, оскільки фі-

зичне виховання наявне в усіх спеціальних школах-інтернатах корекційної спрямованості. Національна доктрина розвитку освіти України у XXI ст., урядова програма «Діти України», закони «Про виховання дітей та молоді», «Про освіту», «Про охорону дитинства» вказують на необхідність удосконалення системи освіти дітей з інвалідністю в умовах спеціальних шкіл-інтернатів і, відповідно, їх соціальної адаптації.

Ціль Всесвітньої програми дій щодо людей з інвалідністю полягає в сприянні ефективним заходам із метою попередження інвалідності, відновлення працездатності й реалізації рівноправності та повної участі осіб з інвалідністю в соціальному житті. На сучасному етапі розвитку наша країна перебуває в стані, коли проблеми осіб з інвалідністю відходять на другий план, а особливо діти не отримують необхідної уваги, підтримки та піклування з боку держави. Тому питання соціальної адаптації осіб з інвалідністю загострюється й привертає все більшу увагу світової спільноти [15, 16]. Упровадження інформаційних технологій, зокрема мультимедіа-засобів, в освіту є однією з ключових проблем стратегічного планування як на національному, так і на глобальному рівні, та являє собою ефективний шлях модернізації системи адаптивного фізичного виховання (АФВ) зокрема.

Зв'язок із науковими планами, темами. Дослідження виконано згідно з планом науково-дослідних робіт ПВНЗ «Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'ячука».

Мета дослідження – систематизувати знання та результати практичного досвіду з питань використання інформаційних технологій, спрямованих на підвищення ефективності процесу АФВ дітей молодшого шкільного віку з депривацією сенсорних систем.

Методи дослідження. Для виконання поставлених завдань використано такі методи дослідження, як аналіз науково-методичної літератури та документальних матеріалів, Інтернет джерел.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Найважливішою проблемою сучасності є питання гармонійного розвитку й навчання дітей із порушеннями слуху. Нині порушеннями слуху в різною мірою страждають від п'яти до восьми відсотків населення Землі – 328 млн дорослих і 32 млн дітей (для порівняння: 2002 р. цей показник становив 250 млн осіб із порушеннями слуху, тобто 4,2 % від усієї популяції земної кулі) [6, 8, 14].

Молодший шкільний вік особливий у системі шкільного навчання як основний період набуття соціального досвіду, зокрема інтенсивного формування інтересів, потреб, посилення пізнавальних здібностей, активного фізичного розвитку [2, 15, 16].

Наукові джерела розкривають упровадження широкого спектра інноваційних підходів, засобів, методик і технологій фізичного виховання школярів із депривацією слуху. Зосереджено увагу на мультимедіа-засобах, які інтегровані в процес АФВ дітей молодшого шкільного віку з депривацією сенсорних систем.

Ґрунтуючись на тому, що АФВ для слабкочуючих дітей молодшого шкільного віку має велике значення як важливий корекційно-виховний засіб переборення вад фізичного розвитку й відіграє значущу роль у розвитку особистісних якостей, а саме пізнавальних процесів, З. Х. Насраллах [5] під керівництвом В. О. Кашуби розроблено інформаційно-методичну систему «Osanka».

Застосування комп'ютерних технологій у системі АФВ розглядалося фахівцем [5] як ефективний засіб виховання й розвитку творчих здібностей, формування особистості, збагачення інтелектуальної сфери дитини. Меню програми «Osanka» являє собою сторінковий елемент управління з вкладками й гіперпосиланнями [5].

У роботі А. А. Дяченко [3], у якій під керівництвом В. О. Кашуби розроблено технологію корекції порушень постави дітей молодшого шкільного віку з послабленим зором. Технологія складається з таких блоків, як інформаційно-навчальний (теоретичний) блок (частина блоку реалізована в аудіопрограмі «Школа постави»); моніторингу стану моторики та корекційних блоків, згрупованих за спрямованістю впливу: на формування навички правильної постави; удосконалення вертикальної стійкості тіла; корекції та профілактики порушень постави; блоку рухливих і сюжетних ігор; блоку комплексів вправ для зорового аналізатора (вправи цього блоку переважно реалізовані під час виконання вправ для корекції порушень постави) [3].

Уключення до складу технології блоку аудіопрограми «Школа постави» зумовлено тим, що компенсація порушень зору відбувається, зокрема, за рахунок слуху й необхідною умовою ефективного виконання вправ молодшими школярами з послабленим зором є навчання поєднання м'язових відчуттів зі звуковим фоном. Реалізація звукового супроводу під час виконання комплексів вправ можлива при використанні озвучених м'ячів, хлопків, музики [3]. Треба зазначити, що застосування розробленої аудіопрограми «Школа постави» в складі технології розглядалося автором як

ефективний засіб естетичного виховання та розвитку творчих здібностей, формування особистості, збагачення інтелектуальної сфери дитини [3].

Аудіопрोगрама «Школа постави» розроблена, ґрунтуючись на тому, що АФВ для дітей молодшого шкільного віку має величезне значення не лише як важливий корекційно-виховний засіб подолання дефектів фізичного розвитку, але й відіграє значиму роль у розвитку особистісних якостей, зокрема пізнавальних процесів [3].

У процесі реалізації технології формування статодинамічної постави дітей молодшого шкільного віку з вадами слуху в процесі адаптивного фізичного виховання К. В. Бурдаєв [1] використовував методи навчання, урахувавши особливості сприйняття дітьми навчального матеріалу, певний запас знань і вмінь, наявність попереднього рухового досвіду. На уроках фізичної культури вчителі знайомили школярів за допомогою розробленої фахівцем мультимедіа-презентації зі значенням використання фізичних вправ для покращення здоров'я та формування правильної постави (рис. 1).

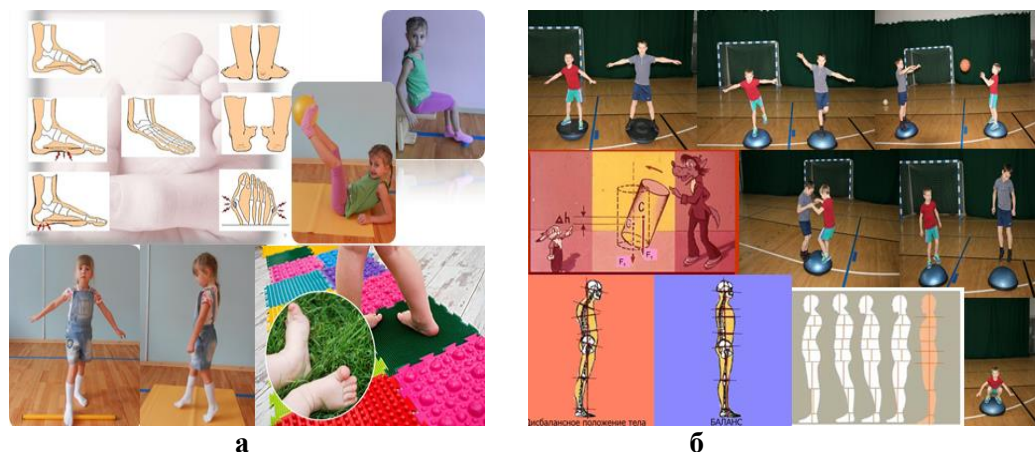

Рис. 1. Фрагменти мультимедіа-презентації школи «Статодинамічна постава» а – «студія профілактики», б – «студія статичної постави» (роздруківка з екрана комп'ютера)[1].

Висновки та перспективи подальших досліджень. Згідно з даними спеціальної літератури, на початку ХХІ ст. вчені тлумачили мультимедіа як своєрідний «медіум», що оптимізує формування індивідуальності сучасної людини. Більшість дослідників вважає мультимедіа потужним й ефективним інформаційним засобом. На підставі всебічної рефлексії наукової літератури доведено, що мультимедіа являє собою не лише інформаційні, але й комунікаційні ресурси, що впливають на суспільство, а також дає змогу ефективно організувати процес навчання й виховання. Упровадження мультимедійних засобів навчання неминуче, хоча й відбувається воно поступово. З огляду на інтенсифікований розвиток мультимедійних технологій, їх упровадження в навчальний процес має бути більш оперативним. Незважаючи на безпелеційний факт широкого застосування мультимедійних засобів у процесі АФВ дітей молодшого шкільного віку з порушенням слуху, відчутний дефіцит доступних широкому користувачеві освітніх мультимедійних засобів і програм.

Перспективи подальших досліджень будуть пов'язані з розробкою мультимедіа-інформаційно-методичної системи для її інтеграції в процес адаптивного фізичного виховання молодших школярів із порушенням слуху.

Джерела та література

1. Бурдаєв К. Технологія формування статодинамічної постави дітей молодшого шкільного віку з вадами слуху в процесі адаптивного фізичного виховання. *Молодіжний науковий вісник Східноєвропейського університету імені Лесі Українки*. Фізичне виховання і спорт. Луцьк, 2018. Вип. 30. С. 15–19.
2. Демчук С., Романова В. Характерні особливості просторової орієнтації дітей 6–10 років із депривацією зору. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету «Серія: Педагогічні науки. Фізичне виховання та спорт»*. 2015. № 129. Т. 1. С. 79–82. Фахове видання України.
3. Дяченко А. А. Корекція порушень постави дітей молодшого шкільного віку з пониженим зором засобами фізичного виховання: дис. ... канд. наук з фіз. виховання і спорту за спец. 24.00.02. Київ, 2010. 190 с.
4. Горова С. В. Еволюція особистісних характеристик людини під впливом сучасної інформатизації. *Smart and Young*. № 6. 2016. С. 32–39.
5. Зияд Хамиди Ахмад Насраллах. Корекція порушень осанки слабослышащих школьников средствами физического воспитания: дис. ... канд. наук по физ. воспитанию и спорту за спец.: 24.00.02. Киев, 2008. 180 с.

6. Кашуба В. А., Зияд Хмаид Ахмад Насраллах. Коррекция нарушений осанки школьников в процессе АФВ. Киев: Наук. світ, 2008. 223 с.
7. Кашуба В. О., Юрченко О. А. Корекція порушень постави дітей молодшого шкільного віку з ослабленим зором у процесі фізичного виховання *Теорія і методика фізичного виховання і спорту*. Київ, 2013. № 4. С. 67–74.
8. Кашуба В., Насраллах З., Демчук С. Характеристика просторової організації тіла дітей молодшого шкільного віку зі слуховою депривацією. *Молодіжний науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. 2014. Вип. 14. С. 65–69.
9. Кашуба В., Демчук С. До питання використання інформаційних технологій у процесі адаптивного фізичного виховання. *Вісник Прикарпатського університету. Серія: Фізична культура*. 2014. Вип. 19. С. 82–88.
10. Кашуба В., Футорний С. Из досвіду використання інформаційних технологій у процесі занять фізичним вихованням різних груп населення. *Молодіжний науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Фізичне виховання і спорт: журнал/уклад. А. В. Цьось, А. І. Альошина*. Луцьк: Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2016. Вип. 21. С. 81–90.
11. Кашуба В. А., Маслова Е. В., Рычок Т. Н., Лопаткий С. В. Использование мультимедийных технологий в процессе физического воспитания различных групп населения. *Научный часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія №15. «Науково-педагогічні проблеми фізичної культури/Фізична культура і спорт»*. Київ: Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2017. Вип. 6 (88) 17. С. 37–41.
12. Кашуба В. О., Карп І. П., Ричок Т. М. Використання інформаційних засобів у фізичному вихованні школярів з особливими потребами. *Науково-методичні основи використання інформаційних технологій в галузі фізичної культури та спорту: зб. наук. праць*. Харків: ХДАФК, 2017. Вип. 1. С. 42–46.
13. Кашуба В. О., Ричок Т. М. Популяризація сучасних форм рухової активності серед школярів з сенсорними порушеннями, шляхом використання мультимедійних технологій. *Вісник Прикарпатського університету. Серія «Фізична культура»*. Івано-Франківськ: Прикарпатський нац. ун-т ім. Василя Стефаника, 2017. № 25–26. С. 154–160.
14. Кашуба В. Савлюк С. Структура та зміст технології профілактики й корекції порушень просторової організації тіла дітей 6–10 років із депривацією сенсорних систем = Structure and content of the technology of prevention and correction of disturbances of spatial organization of the body of children 6–10 years old with sensory systems deprivation *Journal of Education, Health and Sport formerly. Journal of Health Sciences/ Kazimierz Wielki University in Bydgoszcz*. Bydgoszcz, Poland, 2017. Vol. 7, N 8. S. 1387–1407. URL: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.1050987>.
15. Савлюк С. П. Просторова організація тіла дітей молодшого шкільного віку із депривацією сенсорних систем у процесі фізичного виховання: монографія. Рівне: О. Зень, 2017. 560 с.
16. Савлюк С., Власюк Г., Герасимчук А., Романова В. Стан здоров'я і фізичного розвитку дітей молодшого шкільного віку на сучасному етапі. *Вісник Прикарпатського університету. Серія: Фізична культура*. 2018. Вип. 30. С. 87–95.
17. Сидорова Л. В., Афанасьєва Н. А. Мультимедийные технологии в образовании и обучение студентов педагогических направлений. *Научно-методический электронный журнал «Концепт»*. 2017. № 1 (январь). 0,4 п. л. URL: <http://e-koncept.ru/2017/170015.htm>.
18. Шлыкова О. В. Культура мультимедиа: учеб. пособие для студентов МГУКИ. Москва: ФАИР-ПРЕСС, 2004. С. 18.
19. Шлыкова О. В. Мультимедиа в системе непрерывного образования: поиски и возможности. URL: <http://www.kmtis.ru/kafedra/pedagogi/olgashlikova/sp/pub4.html>

References

1. Burdayeva, K. (2018). Tekhnolohiya formuvannya statodynamichnoyi postavy ditey molodshoho shkilnoho viku z vadamy slukhu v protsesi adaptivnoho fizychnoho vykhovannya [Technology of formation of statodynamic posture of young school children with hearing impairments in the process of adaptive physical education]. *Molodizhnyi naukovyi visnyk Skhidnoyevropeyskoho universytetu imeni Lesi Ukrayinky. Fizychno vykhovannya i sport* [Youth Scientific Bulletin of Lesya Ukrainka Eastern European University. Physical education and sports], 30, 15–19 (in Ukrainian).
2. Demchuk., S., & Romanova, V. (2015). Kharakterni osoblyvosti prostorovoyi oriyentatsiyi ditey 6-10 rokov iz depyvatsiyeyu zoru [Characteristic features of the spatial orientation of children aged 6–10 years ago with vision deprivation]. *Visnyk Chernihivskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu «Seriya: Pedahohichni nauky. Fizychno vykhovannya ta sport»* [Bulletin of Chernihiv National Pedagogical University «Series: Pedagogical Sciences. Physical Education and Sports»], 129 (1), 79–82 (in Ukrainian).
3. Dyachenko, A. (2010). *Korektsiya porushen postav ditey molodshoho shkilnoho viku z ponyzhenym zorom zasobamy fizychnoho vykhovannya* [Correction of postural impairment of children of primary school age with low vision by means of physical education] (Dissertation of the candidate of sciences) (in Ukrainian).
4. Horova, S. (2016). Evolyutsiya osobystisnykh kharakterystyk lyudyny pid vplyvom suchasnoyi informatyzatsiyi [Evolution of human personality characteristics under the influence of modern informatization]. *Smart and Young*, 6, 32–39 (in Ukrainian).

5. Nasrallah, Z. (2008). *Korreksiya narusheniy osanki slaboslyshashchikh shkolnikov sredstvami fizicheskogo vospitaniya* [Correction of posture disorders of hearing impaired schoolchildren by means of physical education]. (Dissertation of the candidate of sciences). Kyiv, Ukraine (in Ukrainian).
6. Kashuba, V., & Nasrallah, Z. (2008). *Korreksiya narusheniy osanki shkolnikov v protsesse adaptivnogo fizicheskogo vospitaniya* [Correction of students' posture disorders in the process of adaptive physical education]. Kyiv, Ukraine: Naukovyi svit (in Russian).
7. Kashuba, V., & Yurchenko, O. (2013). Korektsiya porushen postav ditye molodshoho shkilnoho viku z oslablenym zorom u protsesi fizychnoho vykhovannya [Correction of postural impairment of young school children with impaired vision in the process of physical education]. *Teoriya i metodyka fizychnoho vykhovannya i sportu* [Theory and methodology of physical education and sport], 4, 67–74 (in Ukrainian).
8. Kashuba, V., Nasrallah, Z., & Denchuk, S. (2014). Kharakterystyka prostorovoyi orhanizatsiyi tila ditye molodshoho shkilnoho viku zi slukhovoyu deprivatsiyeyu [Characteristic of the spatial organization of the body of young school children with auditory deprivation]. *Molodizhnyi naukovi visnyk Skhidnoyevropeyskoho natsionalnoho universytetu imeni Lesi Ukrayinky* [Youth Scientific Bulletin of Lesya Ukrainka Eastern European National University], 14, 65–69 (in Ukrainian).
9. Kashuba V., Demchuk S. (2014). Do pytannya vykorystannia informatsiynykh tekhnolohii u protsesi adaptivnogo fizychnoho vykhovannya [On issue of IT usage in the process of adaptive physical education] *Visnyk Prykarpatskoho universytetu. Seriya: Fizychna kultura* [Newsletter of Precarpathian University. Physical Culture]. Vyp. 19. S. 82–88.
10. Kashuba, V., Futorny, S. (2016). Iz dosvidu vykorystannya informatsiynykh tekhnolohiy u protsesi zanyat' fizychnym vykhovanniam riznykh hrup naselennya [From experience of using information technologies in the process of physical education of different population groups]. *Molodizhnyi naukovi visnyk Skhidnoyevropeyskoho natsionalnoho universytetu imeni Lesi Ukrayinky* [Youth Scientific Bulletin of Lesya Ukrainka Eastern European National University], 21, 81–90 (in Ukrainian).
11. Kashuba, V., Maslova, E., Rychok, T., Lopatskyi, S. (2017). Ispolzovaniye multimediyynykh tekhnolohiy v protsesse fizicheskogo vospitaniya razlichnykh grupp naseleniya [The use of multimedia technologies in the process of physical education of various population groups]. *Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M. P. Drahomanova. Seriya № 15. «Naukovo-pedahohichni problemy fizychnoyi kultury/ Fizychna kultura i sport»* [Scientific journal of M. P. Drahomanov National Pedagogical University. Series № 15. «Scientific and pedagogical problems of physical culture/Physical culture and sports»], 6 (88) 17, 37–41 (in Russian).
12. Kashuba, V., Karp, I., & Rychok (2017). Vykorystannya informatsiynykh zasobiv u fizychnomu vykhovanni shkolnyariv z osoblyvymy potrebamy [Use of information means in physical education of pupils with special needs]. *Naukovo-metodychni osnovy vykorystannya informatsiynykh tekhnolohiy v haluzi fizychnoyi kultury ta sportu* [Scientific and methodological bases of use of information technologies in the field of physical culture and sports], 1, 42–46 (in Ukrainian).
13. Kashuba, V., & Rychok, T. (2017). Populyaryzatsiya suchasnykh form rukhovoyi aktyvnosti sered shkolnyariv z sensorynymy porushennyamy, shlyakhom vykorystannya multimediyynykh tekhnolohiy [Promoting modern forms of motor activity among students with sensory impairments through the use of multimedia technologies]. *Visnyk Prykarpatskoho universytetu. Seriya «Fizychna kultura»* [Bulletin of the Precarpathian University. Series «Physical culture»], 25–26, 154–160 (in Ukrainian).
14. Kashuba, V., & Savliuk, S. (2017). Struktura ta zmist tekhnolohiyi profilaktyky i korektsii porushen prostorovoyi orhanizatsiyi tila ditye 6–10 rokiv iz deprivatsiyeyu sensorynykh system [Structure and content of the technology of prevention and correction of disturbances of spatial organization of the body of children 6–10 years old with sensory systems deprivation]. *Journal of Education, Health and Sport formerly Journal of Health Sciences. Kazimierz Wielki University in Bydgoszcz*, 7 (8), 1387–1407. Retrieved from <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.1050987> (in Ukrainian).
15. Savliuk, S. (2017). *Prostorova orhanizatsiya tila ditye molodshoho shkilnoho viku iz deprivatsiyeyu sensorynykh system u protsesi fizychnoho vykhovannya* [Spatial organization of the body of young school children with deprivation of sensory systems in the process of physical education]. Rivne, Ukraine: Zen. (in Ukrainian).
16. Savliuk, S., Vlasiuk, H., Herasymchuk, A., & Romanova, V. (2018). Stan zdorovya i fizychnoho rozvytku ditye molodshoho shkilnoho viku na suchasnomu etapi [The state of health and physical development of young school children at the present stage]. *Visnyk Prykarpatskoho universytetu. Seriya «Fizychna kultura»* [Bulletin of the Precarpathian University. Series «Physical culture»], 30, 87–95 (in Ukrainian).
17. Sidorova, L., & Afanasyeva, N. (2017). Multimediynyye tekhnologii v obrazovanii i obucheniiye studentov pedagogicheskikh napravleniy [Multimedia technologies in education and teaching students of pedagogical directions]. *Nauchno-metodycheskiy elektronnyi zhurnal «Kontsept»* [Scientific and methodological electronic journal «Concept»], 1. Retrieved from <http://e-koncept.ru/2017/170015.htm> (in Russian).
18. Shlykova, O. (2004). *Kultura multimedia* [Multimedia culture]. Moscow, Russia: FAIR-PRESS (in Russian).
19. Shlykova, O. *Multimedia v sisteme nepreryvnogo obrazovaniya: poiski i vozmozhnosti* [Multimedia in the system of lifelong education: searches and opportunities]. Retrieved from <http://www.kmtis.ru/kafedra/pedagogi/olgashlikova/sp/pub4.html>. (in Russian).

Анотації

Актуальність. Сучасний стан інформатизації освіти в Україні характеризується тим, що сформована й реалізується державна політика у сфері інформатизації, активно створюються нормативно-правова та нормативно-технічна бази сфери інформатизації й інформаційної діяльності. Упровадження інформаційних технологій, зокрема мультимедіа-засобів, в освіту є однією з ключових проблем стратегічного планування як на національному, так і на глобальному рівні і являє собою ефективний шлях модернізації системи адаптивного фізичного виховання, зокрема. **Мета дослідження** – систематизувати знання та результати практичного досвіду з питань використання інформаційних технологій, спрямованих на підвищення ефективності процесу адаптивного фізичного виховання дітей молодшого шкільного віку з депривацією сенсорних систем. **Методи дослідження.** Для виконання поставлених завдань використано такі методи дослідження: аналіз науково-методичної літератури та документальних матеріалів, Інтернет-джерел. На підставі всебічної рефлексії наукової літератури доведено, що мультимедіа являє собою не лише інформаційні, але й комунікаційні ресурси, що впливають на суспільство, а також допомагає ефективно організувати процес навчання й виховання. Упровадження мультимедійних засобів навчання неминуче, хоча й відбувається воно поступово. З огляду на інтенсифікований розвиток мультимедійних технологій, їх упровадження в навчальний процес має бути більш оперативним. Незважаючи на безапеляційний факт широкого застосування мультимедійних засобів у процесі адаптивного фізичного виховання дітей молодшого шкільного віку з порушенням слуху, відчутний дефіцит доступних широкому користувачеві освітніх мультимедійних засобів і програм.

Перспективи подальших досліджень полягають у розробці мультимедіа-інформаційно-методичної системи для її інтеграції в процес адаптивного фізичного виховання молодших школярів із порушенням слуху.

Ключові слова: адаптивне фізичне виховання, діти молодшого шкільного віку, мультимедіа-технології, депривація, зір, слух, сенсорна система.

Викторія Романова, Любов Плевачук, Галина Власюк, Сергей Семенович. Состояние разработанности вопроса использования мультимедиа-технологий в процессе адаптивного физического воспитания детей младшего школьного возраста с депривацией сенсорных систем. **Актуальность.** Современное состояние информатизации образования в Украине характеризуется тем, что сформирована и реализуется государственная политика в сфере информатизации, активно создаются нормативно-правовая и нормативно-техническая базы сферы информатизации и информационной деятельности. Внедрение информационных технологий, в частности мультимедиа-средств, в образование является одной из ключевых проблем стратегического планирования как на национальном, так и на глобальном уровне, и представляется эффективным путём модернизации, в частности, системы адаптивного физического воспитания. **Цель исследования** – систематизировать знания и результаты практического опыта по вопросам использования информационных технологий, направленных на повышение эффективности процесса адаптивного физического воспитания детей младшего школьного возраста с депривацией сенсорных систем. **Методы исследования.** Для выполнения поставленных задач использованы следующие методы исследования: анализ научно-методической литературы и документальных материалов, Интернет-источников. На основании всесторонней рефлексии научной литературы доказано, что мультимедиа представляет не только информационные, но и коммуникационные ресурсы, влияющие на общество, а также помогает эффективно организовать процесс обучения и воспитания. Внедрение мультимедийных средств обучения неизбежно, хотя и происходит оно постепенно. Учитывая интенсифицированное развитие мультимедийных технологий, их внедрение в учебный процесс должно быть более оперативным. Несмотря на безапелляционный факт широкого применения мультимедийных средств в процессе адаптивного физического воспитания детей младшего школьного возраста с нарушением слуха, осязным дефицит доступных широкому пользователю образовательных мультимедийных средств и программ.

Перспективы дальнейших исследований будут связаны с разработкой мультимедиа-информационно-методической системы для ее интеграции в процесс адаптивного физического воспитания младших школьников с нарушением слуха.

Ключевые слова: адаптивное физическое воспитание, дети младшего школьного возраста, мультимедиа-технологии, депривация, зрение, слух, сенсорная система.

Viktoriya Romanova, Lubov Plevachyk, Galina Vlasuk, Sergey Semenovich. The State of Development of the Issue of Using Multimedia Technologies in the Process of Adaptive Physical Education of Primary School Children with Deprivation of Sensory Systems. **Topicality.** The current state of informatization of education in Ukraine is characterized by the fact that a state policy in the field of informatization has been formed and is being implemented, the legal and regulatory framework is being actively created in the field of informatization and information activities. The introduction of information technologies, in particular multimedia tools, into education is one of the key problems of strategic planning, both nationally and globally, and represents an effective way to modernize the adaptive physical education system, particularly.

The objective of the study is to systematize the knowledge and results of practical experience on the use of information technology aimed at improving the efficiency of the process of adaptive physical education of primary school children with sensory systems deprivation. **The Methods of the Research.** The following research methods were used to perform the tasks: the analysis of scientific and methodical literature and documentaries, Internet sources.

On the basis of comprehensive reflection of scientific literature, it is proved that multimedia is not only informational, but also communication resources that affect society, and also helps to effectively organize the process of training and education. The introduction of multimedia learning tools is inevitable, although it is happening gradually. Taking into consideration the intensified development of multimedia technologies, their implementation in the educational process should be more rapid. Despite the categorical fact of the widespread use of multimedia in the process of adaptive physical education of primary school children with hearing impairment, there is a noticeable shortage of educational multimedia tools and programs available to the wide user.

Prospects for further research will be associated with the development of multimedia information-methodological system for its integration into the process of adaptive physical education of younger students with hearing impairment.

Key words: *adaptive physical education, primary school children, multimedia technologies, deprivation, eyesight, hearing, sensory system.*

УДК 796.2

Василь Хлопецький, Сергій Курилюк

Сучасні уявлення про негативні психічні стани та передумови їх виникнення в навчальній діяльності студентів

Державний вищий навчальний заклад «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (м. Івано-Франківськ)

Постановка наукової проблеми та її значення. У сучасних умовах модернізації освіти в Україні виняткового значення набуває якість навчання студентської молоді у вищих навчальних закладах як передумова підготовки висококваліфікованих кадрів, здатних до творчої самореалізації в складних соціально-економічних умовах та конкурентоспроможних на ринку праці [1, 2, 3, 6 й ін.].

Дослідження особливостей виникнення та корекції негативних психічних станів набуває особливого значення під час навчання студентів у ВНЗ, оскільки в цей період відбувається інтенсивний розвиток особистості, формування її інтелектуальної, емоційно-вольової, мотиваційної сфер, системи ціннісних орієнтацій, професіоналізація та самовизначення в життєвому просторі. Домінування зазначених станів деструктивно позначається на життєдіяльності студентів, перебігу процесів їхнього особистісного розвитку й самореалізації [9, 10, та ін.].

Не можуть залишатися поза увагою дослідження про негативний вплив на психічний стан студентів недостатніх мотиваційних чинників до навчальної діяльності на адаптаційному етапі [16, 17 та ін.]; нерационально організована робота, що характеризується високою інформаційною насиченістю, порушенням режиму праці й відпочинку, недостатня рухова активність [7, 11, 19]. У контексті піднятої проблеми викликають інтерес праці щодо позитивного впливу на психічний стан особистості поєднання комплексів корекційних засобів [10].

Однак досі немає чіткої класифікації системного аналізу особливостей розвитку негативних психічних станів студентів, відсутні конкретні, науково обґрунтовані рекомендації щодо їхньої комплексної корекції та профілактики.

Мета дослідження – здійснити аналіз наукових даних із проблеми виникнення та корекції негативних психічних станів студентів.

Результати дослідження та їх обговорення. В умовах реформування сучасної освіти актуалізується проблема збереження відносно стабільних психічних станів суб'єктів навчально-виховного процесу [2, 3, 4].

Психічні стани як базове поняття ставали предметом системного наукового аналізу в дослідженнях багатьох учених і психологів [9, 10, 13]. Водночас у сучасній психолого-педагогічній літературі зроблено спроби розкрити зміст, основні підходи до класифікації психічних станів особистості [10, 15], висвітлено особливості негативних психічних станів у людей [8, 18]. Поряд із вищевисвітленим І. В. Волженцева [5] виокремлює такі провідні функції психічних станів: адаптивна; регулювально-інтеграційна, що у взаємозв'язку утворює функціональну одиницю (процес – стан – властивість).